

HYBRIDNÍ VÁLKA – STARÁ METODA S NOVOU TVÁŘÍ

Koncept hybridní války se v posledních několika letech stal pevnou součástí veřejného diskursu. K jeho popularizaci přispěl i fakt, že osobám podrobně neseznámeným s danou problematikou, se hybridní válka jeví jako zcela nový fenomén, který přináší nová rizika. Hybridní války, pro něž by mělo být charakteristické nevojenské působení v informační, kybernetické, ekonomické či bezpečnostní oblasti, tak laická veřejnost staví do kontrastu ke klasickým konfliktům, pro něž měl být charakteristický střet ozbrojených sil na bojišti.

Takto zjednodušené pojetí je však silně zavádějící. Vedení hybridní války totiž nijak nevylučuje nasazení ozbrojených sil, a oproti tomu konflikty v minulosti rozhodně nebyly omezeny jen na bojové střety. Fakticky lze říci, že každá válka je hybridní, neboť kombinuje vojenské i nevojenské nástroje.

Situaci nicméně dále komplikuje fakt, že v důsledku výše zmíněných mediálních zkratk lze celý koncept hybridního působení uchopit jen s největšími obtížemi. Nejlepším důkazem skutečnosti, jak mlhavé povědomí o tomto problému panuje, je skutečnost, že i v rámci NATO panují zcela odlišné představy o tom, jak hybridní válku definovat. Některé členské země se dokonce programově vyhýbají samotnému termínu hybridní válka a používají jiná slovní spojení. A i státy, o nichž se v souvislosti s hybridním působením nejčastěji hovoří, tedy Rusko a Čína, tento výraz pro popis vlastních aktivit ve svých oficiálních doktrínách nepoužívají a nijak tak nepřispívají k jeho objasnění.

Při snaze o definici fenoménu hybridního působení se tak lze uchýlit pouze k obecnějším popisům. Hybridní válku je tak možné popsat jako konflikt, který je od počátku připravován tak, aby umožňoval paralelní využití široké škály nevojenských opatření s tím, že k vítězství nebude nezbytně nutné provádět vojenské operace. Hybridní působení je také charakteristické tím, že je obtížné ztotožnit původce nepřátelské akce s konkrétní cizí mocí, dále maže hranice mezi právy a povinnostmi (např. spojeneckými závazky) a paralyzuje rozhodovací orgány bránící se strany, které tak nejsou schopny adekvátně reagovat kupříkladu tím, že by vyhlásily stav ohrožení nebo válečný stav.

Jako příklad takovéto hybridní akce nám může sloužit ukrajinský scénář z let 2013-2015, který je v mnoha ohledech ukázkový svou rychlostí a rozsahem provedení – jakkoliv je důležité připomenout, že realita jednotlivých hybridních konfliktů se může od tohoto modelového scénáře výrazně lišit

Již na počátku konfliktu čelily ukrajinské instituce koordinovaným akcím neregistrovaných polovojenských formací. Ty byly jak domácího, tak i zahraničního původu a mohly počítat s podporou části místních obyvatel včetně ruskojazyčné menšiny. Aktivita těchto uskupení sahaly od projevů občanské nespokojenosti až po blokování a obsazování objektů státní správy, vojenských posádek či objektů dopravní a kritické infrastruktury. Docházelo k teroristickým útokům, jejichž cílem bylo vyvolání chaosu a atmosféry strachu, která by podlamovala vůli většiny obyvatelstva k adekvátní reakci. Samotným vojenským akcím pak předcházela mohutná informační kampaň. Ta legitimizovala postup útočnicka a oslabovala pozici ukrajinských institucí nejen před vlastním obyvatelstvem, ale i před zahraničními partnery a spojenci. K této kampani přispívalo i diplomatické úsilí útočnicka, který se jak na půdě OSN, tak i během bilaterálních jednání snažil odradit zahraniční partnery od okamžité pomoci Ukrajině. Zároveň

NEUTAJOVANÉ

docházelo ke kybernetickým útokům paralyzujícím domácí média, což omezovalo strategickou komunikaci ukrajinských institucí s vlastním obyvatelstvem. Veškerým uvedeným akcím předcházela důkladná zpravodajská příprava spočívající mimo jiné ve vybudování sítě tajných spolupracovníků a i jejich aktéři mohli počítat se zpravodajskou podporou.

Ukrajinský scénář však také může sloužit k vyvrácení výše zmíněných mylných představ o hybridní válce jakožto o zcela novém jevu. Prakticky všechny prostředky pro vedení hybridní války užitě na Ukrajině (s pochopitelnou výjimkou útoků v kyberprostoru) byly totiž pravidelně užívány i v minulých staletích. Některé z nich dokonce již na přelomu pátého a šestého století před našim letopočtem popsal klasik vojenské teorie, čínský učenec Sun Tzu, který část svého díla *Umění války* věnuje právě způsobům, jak pomocí propagandistických a ekonomických opatření předem rozvrátit obranu protivníka a minimalizovat tak náklady na vojenské tažení.

Ani v českém prostředí nejsou útočné hybridní operace a snaha státní správy jim čelit ničím novým. Obyvatelstvo českých zemí se s nimi mohlo pravidelně setkávat po celé dvacáté století.

Kupříkladu rakousko-uherská správa během první světové války intenzivně bojovala s „nepravdivými zvěstmi“ – dnešními slovy fake news -, které tehdy místo sociálních sítí kolovaly po trzích a hostincích. Přestože mocnářství při jejich potírání využívalo jak represivní aparát, tak i politickou správu i učitele, nedařilo se tyto zvěsti potlačit a to především proto, že v době válečné cenzury vzrůstala nedůvěra obyvatel k médiím, přičemž svou roli sehrála i skutečnost, že v tehdejší nejisté době mohly podle veřejného mínění dojít naplnění i ty nejfantastičtější scénáře.

Ovšem do skutečného ohniska hybridní války se obyvatelstvo českých zemí dostalo v druhé polovině třicátých let v souvislosti s narůstající agresivitou nacistického Německa. Hitlerův režim si totiž byl vědom svých vojenských limitů a věnoval značnou pozornost i nevojenským opatřením, která měla Československo před případným střetem co nejvíce oslabit a která v souhrnu představovala plnohodnotnou hybridní válku. Československo tak bylo vystaveno silnému tlaku nejen na vojenském, ale i na diplomatickém a ekonomickém poli. Německá vláda tak podrývala československou pozici u jeho spojenců a německý kapitál zase vytlačoval československé investice do výzbroje armád zemí případných spojenců. Československu také čelilo mohutné propagandistická kampani cílící nejen na třetí státy, ale i na obyvatele československé republiky. Za její velký úspěch říšskoněmecké propagandy se dá považovat vznik sudetoněmeckých paramilitárních organizací, jejichž další výcvik a rozvoj zajišťovaly německé ozbrojené složky. Neúspěšná naopak byla snaha propagandisticky podchytit české a slovenské obyvatelstvo, neboť rozhlasová stanice *Pravda vítězí!*, která měla podlomit československou vůli bojovat, se u české veřejnosti setkala spíše s výsměchem. Celkově však lze říct, že německá hybridní kampaň završená koncem září 1938 přijetím Mnichovské dohody skončila jednoznačným úspěchem a výrazně posílila pozice nacistického Německa.

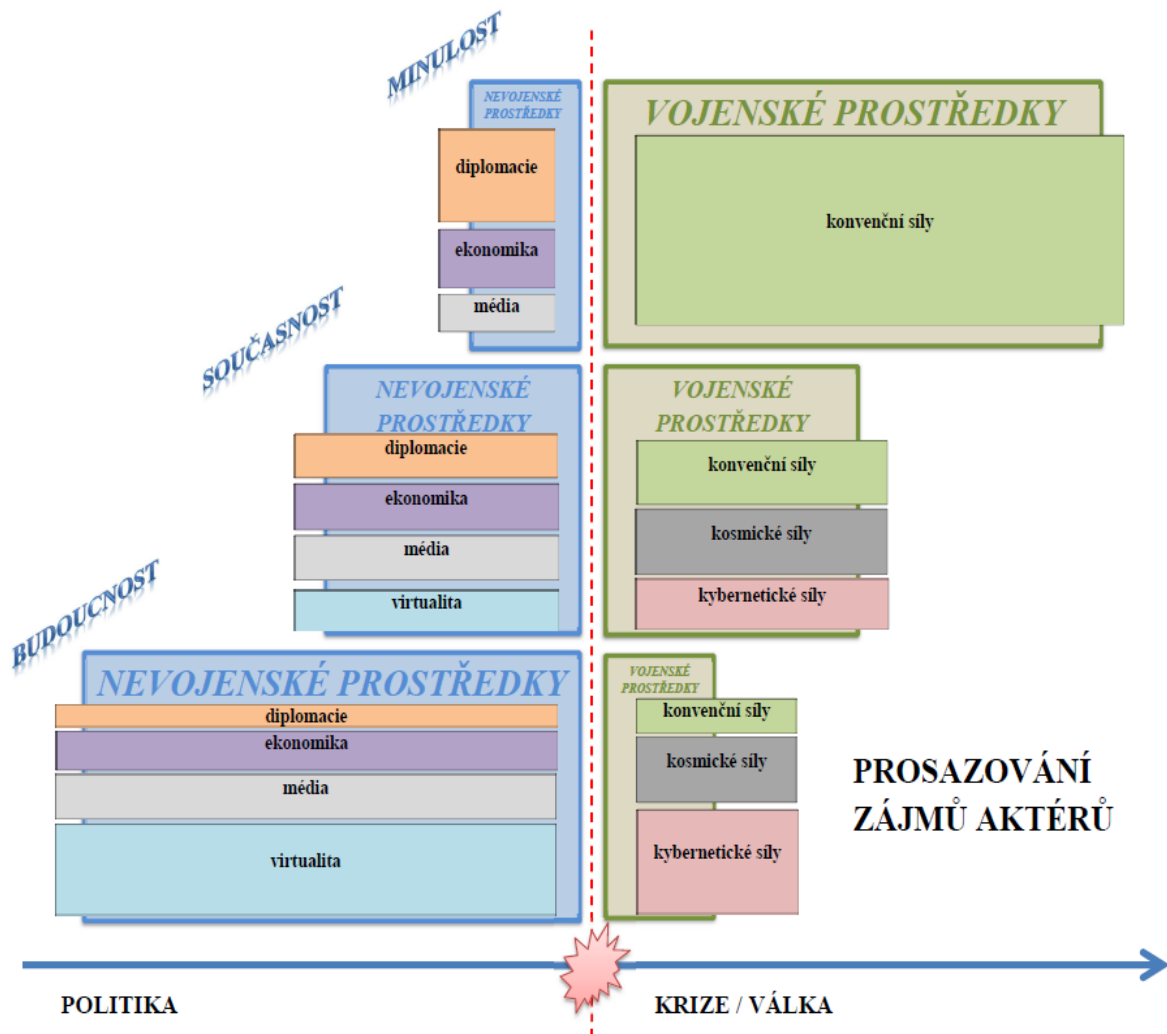
Z výše uvedených případů tak vyplývá, že pokud prizmatem hybridních válek nahlédneme na již ukončené jevy a procesy doprovázející osudové milníky našich světových dějin, získáme cenné poznatky o tomto fenoménu. Výrazně se tak rozšíří množina případových studií, což nám umožní nejen lépe analyzovat současné konflikty, ale rovněž se odpovědněji připravit na střety, které nás v budoucnosti čekají.

NEUTAJOVANÉ

Vymezení k hybridním konfliktům

Hybridní válka (raději hybridní konflikt, je to výstižnější) není ve své podstatě nic nového, aktér vždy použije "všechny dostupné prostředky" vedoucí ke svému vítězství, ale **mění se složení a proporce, formy a nástroje, použití "všech dostupných prostředků", a to je esprít hybridních konfliktů**

Použití vojenských a nevojenských prostředků pro prosazování zájmů či řešení krizí se jednoznačně posouvá ve **prospěch nevojenských prostředků**

Takto se výrazně **sníží cena konfliktů** (příprava a realizace konfliktu a poté obnova), **sníží se lidské a majetkové ztráty konfliktů** (lidé a majetek se stávají fakticky konečnou „kořistí“ agrese aktéra). Hybridní působení jednoznačně snižuje náklady bezpečnostního konfliktu a viditelné ztráty, což je pro společnost všeobecně přijatelnější

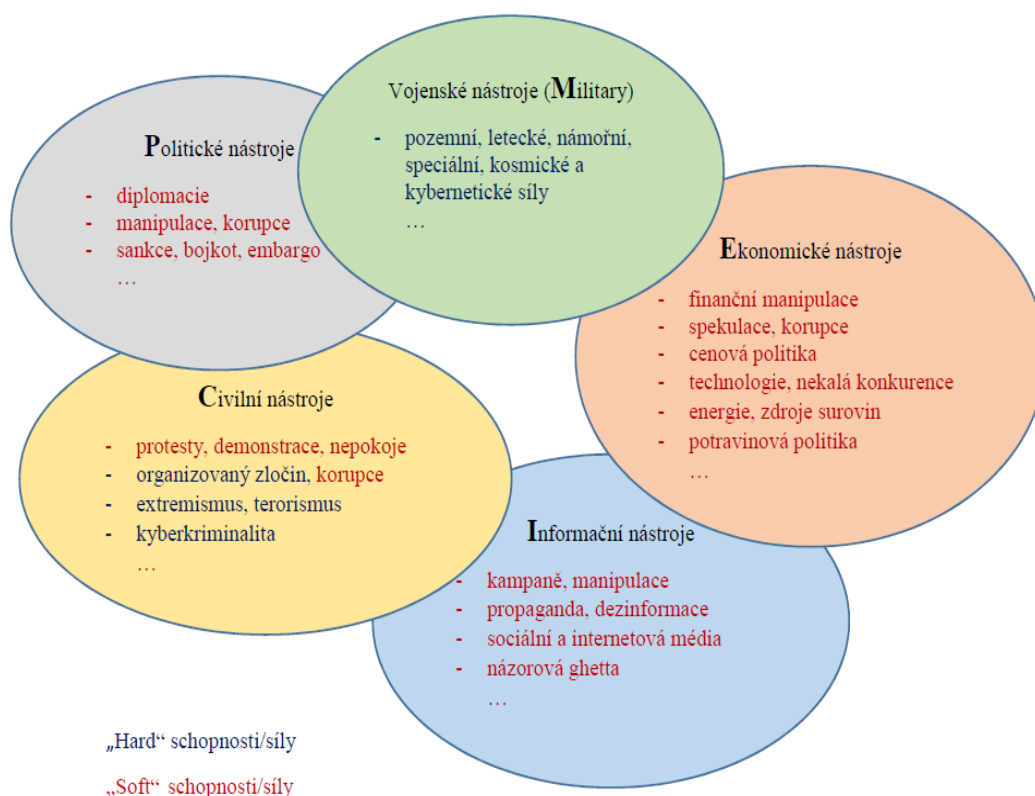
NEUTAJOVANÉ

NEUTAJOVANÉ

Pojetí hybridního působení

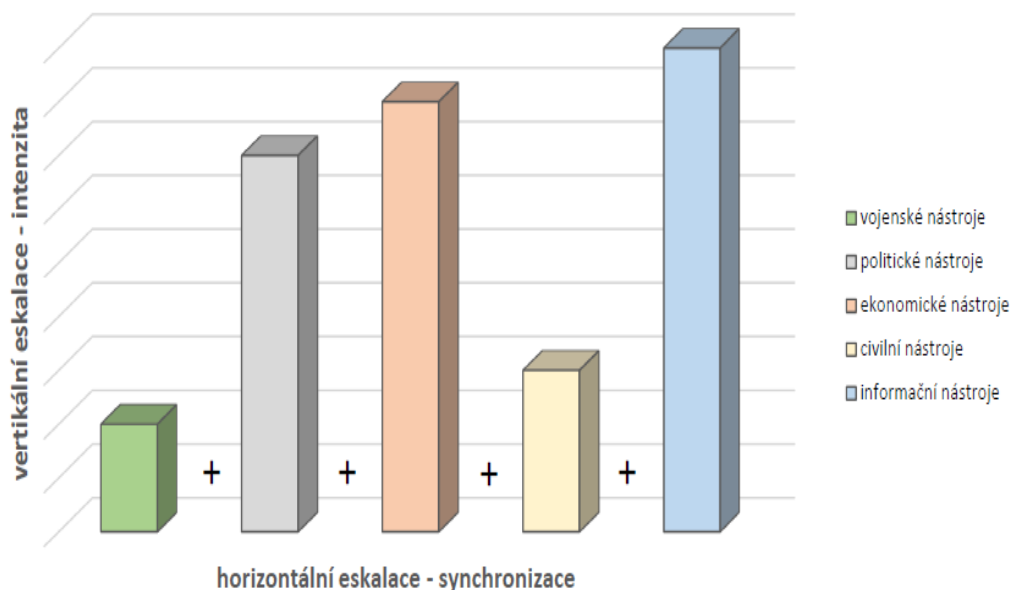
Hybridní konflikty se realizují cestou hybridního působení - **jedná se obecně o synchronizované použití různorodých silových a vlivových nástrojů moci proti specifickým zranitelným místům napadeného** v celém spektru správy státu

Specifičnost hybridního působení spočívá v tom, že takové **působení je realizováno kombinací nejružnějších forem působení z celého spektra/dimenzí moci** (např. *Military, Political, Economic, Civil, Information - MPECI*).

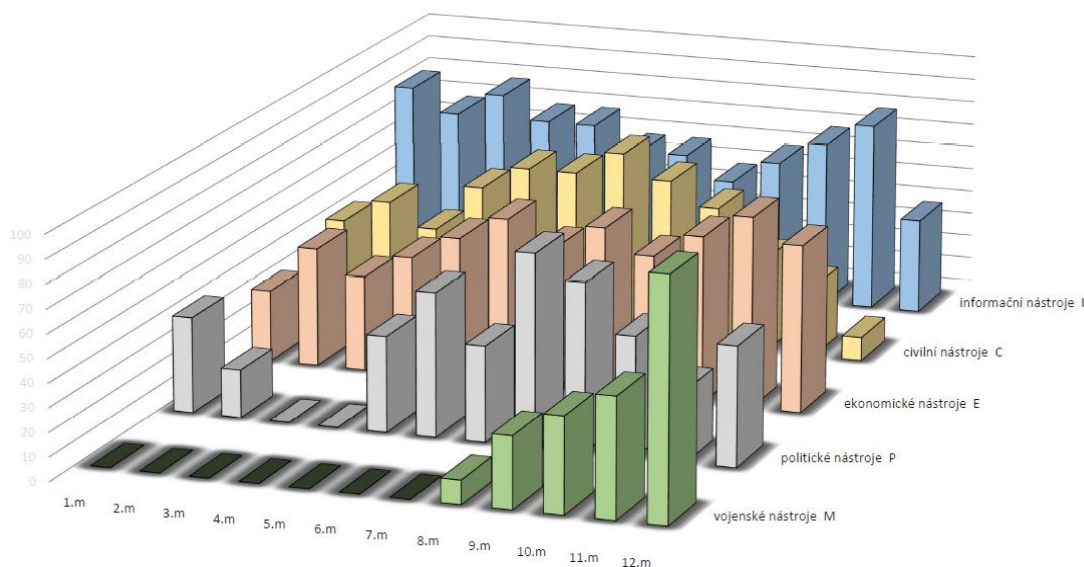

NEUTAJOVANÉ

Hybridní působení je schopnost aktéra synchronizovat působení vícero silových a vlivových nástrojů současně.

Hybridní působení v čase (např. po měsících v procentech použití nástrojů)

	1.m	2.m	3.m	4.m	5.m	6.m	7.m	8.m	9.m	10.m	11.m	12.m
vojenské nástroje M	0	0	0	0	0	0	0	10	30	40	50	100
politické nástroje P	40	20	0	0	40	60	40	80	70	50	30	50
ekonomické nástroje E	30	50	40	50	60	70	60	70	60	70	80	70
civilní nástroje C	40	50	40	60	70	70	80	70	60	40	30	10
informační nástroje I	80	70	80	70	70	60	60	50	60	70	80	40

Úkolem hybridního působení aktéra je s využitím slabin napadeného destabilizovat, zkomplikovat až paralyzovat rozhodovací proces napadeného, znemožnit mu jasnou interpretaci událostí a odhalení jejich vzájemné souvislosti, komplikovat či přímo znemožnit identifikaci aktéra a zastřít jeho úmysly, čímž znemožnit včasnou a účinnou reakci ze strany napadeného

NEUTAJOVANÉ

Nezvrátitelným faktem je skutečnost, že **valná většina použití forem a nástrojů hybridního působení se děje prostřednictvím kybernetického prostoru** a to u všech nástrojů moci

Identifikace a evaluace hybridního působení:

Aby bylo vůbec možné **identifikovat, a následně evaluovat a monitorovat konkrétní hybridní působení**, je nutné primárně **zajistit vhodný širokospektrální sběr relevantních identifikačních dat z nejrůznějších dimenzí prostředí**, ve kterém se může hybridní působení realizovat

Následovat by mělo **provádění takové bezpečnostní analýzy těchto dat, která umožní identifikovat koincidence** (souvislost) těchto informací prokazující **existenci nějakého konkrétního hybridního působení a zejména následnou atribuci** (vymezení původce hybridního působení – aktéra agrese)

Bez identifikace a evaluace konkrétní hybridní struktury (aktér, působení) nelze zajistit její efektivní eliminaci

Eliminace hybridního působení

Eliminace hybridního působení probíhá sice stejným procesem jako u jednoduchých bezpečnostních hrozeb, ale **musí se vyrovnat se všemi specifickými vytváření a působení hybridních schopností aktéra**

Jelikož **hybridní působení vyžaduje vysokou míru integrace činností**, tak jeho identifikace, evaluace a následná eliminace rovněž vyžaduje taktéž vysokou míru integrace, ovšem **bez vytvoření odpovídajících „hybridních bezpečnostních struktur“ není reálné zajistit efektivní eliminaci hybridního působení**

Nejefektivnější formou eliminace hybridního působení není všude prosazovaná a budovaná dílčí odolnost, ale naopak **vlastní hybridní ofenzivní opatření (vlastní „hybridní“ působení)**.

Řešením může být **společný/centrální institucionální subjekt** s funkcí integrace identifikace, evaluace a následných návrhů eliminace hybridního působení

Zamyšlení

At' už nazveme formu nových konfliktů hybridní, či kombinované, či asymetrické nebo nelineární není důležité, **nastupující trend v prosazování zájmů různých aktérů** výše popsaným způsobem před nás staví jednoznačnou potřebu **integrovat některé činnosti, vytvořit kolektivní, nebo zastřešující bezpečnostní struktury a dělat věci společně**.

Hybridní konflikt – je nová dimenze boje, **nebojuje se o území, ale o to co si lidé mají myslet**, bude se jím vytvářet **virtuální neexistující prostředí**, které ale bude působit a projevovat se, jako kdyby bylo reálné, kdy se vytváří zdání, simulují se situace, manipuluje se s příjemci informací a pracuje se s emocemi obyvatelstva ve prospěch původce této vytvářené virtuality **a s využitím lidské iracionality se mohou vyžadovat (ne)reálná rozhodnutí** požadující např. politické změny bez reálného základu a perspektivy s negací demokratických principů. **Většina této iracionalita lidského chování v tomto případě spočívá zejména na stále vzrůstajícím vlivu Internetu a sociálních sítí a opět kybernetickém prostoru**